

Laure Adler, *Marguerite Duras*. Gallimard, 1998. [Traducció: TNC]

Quan Marguerite va publicar *El dolor*, l'any 1985, va explicar que, uns mesos abans, la revista *Sorcière* li havia encarregat un text de joventut i així havia trobat en dos armaris de la seva casa de camp uns quaderns, redactats durant la guerra i immediatament després que aquesta s'acabés, l'existència dels quals havia oblidat. La voluntat d'oblidar de l'autora s'havia acomplert fins al punt que, per a la seva sorpresa, obrir-los va ser un descobriment i els va llegir en comptes de rellegir-los. S'havia emocionat tant amb la lectura, que havia estat incapaç de reprimir el plor. Era un motiu suficient per publicar-los? Havia vacil·lat. Havia demanat consell al seu amic editor, Paul Otchakovsky-Laurens, que li va aconsellar de publicar-los, amb l'afegitó d'uns textos posteriors. Alguns crítics van posar en dubte la veracitat d'aquella història, i van considerar que Marguerite hauria inventat aquests quaderns per exculpar-se i els hauria escrit íntegrament, de dalt a baix, a inici dels anys vuitanta. Havia explicat tants romanços, que ningú ja no la creia. Tot i així, els quaderns existeixen.

Malmesos pel pas del temps, amb les puntes dels fulls doblegades, aquests quaderns d'escriptura espessa es conserven actualment a l'IMEC. Desmunten les hipòtesis d'aquells que, en publicar-se *El dolor*, van creure que es tractava d'un muntatge de l'autora. Tot i així, el text no és la transcripció dels seus quaderns de guerra. En efecte, se'n va escriure una primera versió l'any 1945. L'any 1975 se'n va redactar una altra, refeta. I encara se'n va «revisar» una darrera versió. Com a les labors de costura, hi abunden els afegits, els sargits i els sobrefils. Paul Otchakovsky-Laurens confirma que Duras va treballant i refent el text fins que el llibre va entrar en producció. Les galerades, sobre les quals abunden les correccions, en són una bona prova. Duras no volia que es qualificués d'«escrit» *El dolor*. Aquest text, que considerava una de les coses més importants de la seva vida, és fruit d'una lenta maduració. *El dolor* no és la fidel transcripció d'aquelles pàgines que evidencien «un desordre fenomenal del pensament i el sentiment» i que ella pretén no haver-se atrevit a retocar. Es tracta d'una recomposició literària, d'una travessia en el temps, d'un posar-se a prova a si mateixa.